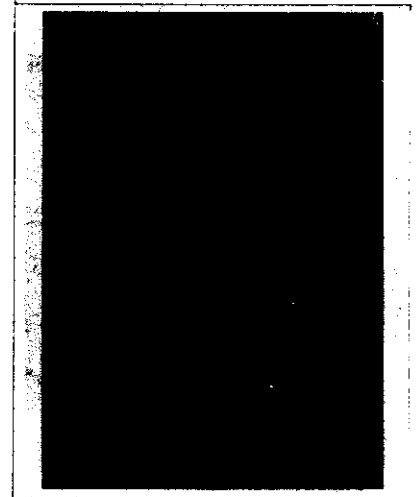

انتشار نشریه تاریخ معاصر ایران

نخستین شماره فصلنامه تاریخ معاصر ایران با هدف پر کردن خلاء وجود نشریات تخصصی، علمی در حوزه مباحث تاریخی پا به عرصه مطبوعات گذاشته است. این نشریه آهنگ آن دارد که:

الف) پاسخگوی نیازهای تاریخ پژوهان و علاقه مندان به تاریخ معاصر ایران باشد، با بهره گیری از روشهای صحیح علمی، پژوهشی و مطبوعاتی؛

ب) ایجاد بستری مناسب برای جذب تاریخ پژوهان و تلاش برای ارتقای کیفی کار آنان و ایجاد تحرك در این زمینه؛

ج) ارائه پژوهشهای وزین و قابل نشر محققین و دانشجویان در این حوزه؛

د) ایضاح نکات ناشناخته و مبهم تحولات ایران در دوران معاصر بر

مبنای اسناد و پژوهشهای مفید و نو. برخی از عناوین اولین شماره این نشریه چنین است: گفتگو با حسین مکی؛ کودتای ۱۲۹۹؛ دولت مصدق؛ نفت و تاریخ؛ نهادهای فرهنگی در حکومت رضاشاه؛ قیام نجف علیه انگلیس؛ فوکو و نظریه عدم استقرار در تاریخ؛ روسیه و اسلام؛ تاریخ و چشم انداز روابط؛ مکاتبات علامه اقبال و عباس آرام و ...

مدیر مسؤلی این نشریه به عهده آقای محمد حسین طارمی می باشد و سردبیری آن را آقای سید صادق خرازی عهده دار است. مجله آینه پژوهش ورود این نشریه را به خانواده صمیمی مطبوعات تبریک گفته و برای دست اندرکاران آن آرزوی توفیق می نماید.

فهرست موضوعی مباحث کنگره وقف

در پی دو مرحله برگزاری «مجمع

بررسیهای اقتصاد اسلامی» در سالهای ۱۳۶۷ و ۱۳۶۹ و استقبال محققان، عالمان و کارشناسان مسائل اقتصاد از آن، بنیاد پژوهشهای اسلامی آستان قدس رضوی بر آن است تا سومین نشست اقتصادی خود را ویژه «وقف» برگزار کند. «آینه پژوهش» ضمن ستایش این اقدام شایسته، عناوین پیشنهادی آن بنیاد ارجمند را برای اطلاع محققان و پژوهشگران به چاپ می رساند و امیدوار است محققان ارجمند با استقبال از این فراخوانی و تدوین نگارش بحثهای مختلف در گسترش فرهنگ وقف در جامعه اسلامی گامی فرابیش نهند، یادآوری می کنیم که این کنگره اسفند ۷۶ برگزار می شود. زمان دقیق و دیگر جزئیات این نشست، بعداً اعلام خواهد شد.

فصل اول: وقف از دیدگاه فقهی و حقوقی

۱. بررسی احکام فقهی وقف از دیدگاه علما و فقهای شیعه
۲. وقف در قرآن و سنت
۳. بررسی وقف از دیدگاه دیگر مذاهب اسلام
۴. بررسی آرا و نگرشهای جدید فقه در مورد وقف.
۵. نگاهی به وضعیت حقوقی وقف در قوانین مدنی کشور.
۶. بررسی فرهنگ حقوقی وقف در احکام شرعی و قوانین مدنی.

۷. بررسی مالکیت و ولایت بر وقف از دیدگاه مبانی اسلام.

۸. بررسی احادیث و روایات مأثوره از پیامبر اکرم (ص) و ائمه اطهار در مورد وقف.

فصل دوم: «وقف در تاریخ اسلام»

۱. تاریخچه پیدایش وقف در صدر اسلام

۲. بررسی اولین موقوفات در تاریخ صدر اسلام.

۳. نگاهی به موقوفات پیامبر اکرم (ص) و ائمه اطهار (ع).

۴. بررسی نقش و تأثیر وقف در پیشبرد علم و دانش در تمدن اسلامی (نقش نظامیه ها و مدارس اسلامی).

۵. نگاهی به وقف کتاب و کتابخانه در تمدن و فرهنگ اسلامی.

۶. نگاهی به موقوفات در کشورهای مسلمان (موقوفات در بیت المقدس).

۷. وقف آثار هنری و فرهنگی در تمدن اسلامی (وقف قرآنهاى منتسب به ائمه، کتب خطی و ...).

۸. نگاهی به واقفان بزرگ در دورانهای اسلامی.

۹. بررسی وقفنامه های عمده در دورانهای اسلامی.

۱۰. بررسی علل و انگیزه های وقف در بین مردم از جنبه مذهبی و معنوی آن.

۱۱. بررسی سیر تحول و تطور وقف و تشکیلات آن در دوره های مختلف اسلامی.

فصل سوم: «وقف در ایران»

۱. بررسی تاریخچه وقف در ایران باستان.

۲. بررسی سیر تحول در تشکیلات و مدیریت اوقاف در ایران پس از اسلام.

۳. بررسی قدیمترین موقوفات موجود در ایران.

۴. آشنایی با واقفان بزرگ در دوران معاصر.

۵. نگاهی به موقوفات عمده و بزرگ در ایران.

۶. وقف آثار هنری و باستانی در سده های اخیر در ایران.

۷. نقش و تأثیر وقف و موقوفات در مراسم مذهبی ایران.

۸. وقف قرآنهاى خطی و نفیس در دورانهای مختلف حکومتهای ایرانی.

فصل چهارم: «وقف در میان ملل و ادیان دیگر»

۱. مطالعه و بررسی وقف در بین ادیان و مذاهب باستانی جهان. (در این مورد می توان به مذاهب باستانی چین، هند، مصر، روم و یونان باستان اشاره کرد.)

۲. بررسی وقف در میان سایر ادیان آسمانی و اهل کتاب (مسیحیت و یهود)

۳. آشنایی با بنیادها و مؤسسات وقفی در کشورهای غربی و غیر مسلمان (مثلاً می توان به بنیادهای وقفی فولکس واگن در آلمان، کشورهای انگلوساکسون، بنیاد نوبل در سوئد، چین و هند اشاره نمود.)

۴. مطالعه تطبیقی پیرامون پدیده

وقف در اسلام و ادیان دیگر.

(در این خصوص مسائلی چون وضعیت حقوقی وقف، مدیریت و تولیت وقف، شکل و نوع موقوفات، چگونگی صرف درآمدهای موقوفات و اثرات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی وقف در این دو حوزه را می توان بررسی کرد.)

۵. آشنایی با موقوفات اسلامی در کشورهای غیر مسلمان، همچون اوقاف جامع الازهر در قاهره، جامع زیتونه در تونس، جامع قروین در فاس مغرب.

فصل پنجم: «سازمان و مدیریت وقف»

۱. بررسی چگونگی اداره موقوفات در صدر اسلام (در زمان پیامبر اکرم و ائمه اطهار و خلفا)

۲. بررسی نهادهایی که مدیریت وقف را بر عهده داشته اند.

۳. مدیریت و تشکیلات حاکم بر اوقاف در ایران پس از اسلام.

۴. نقش مدیریت وقف در پیشبرد اهداف و برنامه ای اوقاف.

۵. نقش مثبت یا منفی سیاستمداران و دولتمردان در ترویج ارزشهای وقف و اجرای اهداف واقفان.

۶. مطالعه تطبیقی بین مدیریت اوقاف در دوران قبل و پس از انقلاب اسلامی ایران.

۷. اقبال به وقف پس از پیروزی انقلاب اسلامی.

۸. نقش متولیان وقف در حفظ موقوفات و ترویج فرهنگ وقف.

۹. ساختار سازمانهای خیریه در

کشورهای دیگر در مقایسه با نهادهای وقفی کشورها.

۱۰. بررسی روند تحول و تطور مدیریت و تشکیلات وقف در تاریخ ایران (دوران باستان، پس از اسلام و معاصر)

فصل ششم: «وقف و آثار اقتصادی و اجتماعی آن»

۱. نقش و تأثیر سنت وقف در کاهش فاصله طبقاتی، فقر و محرومیت در جامعه.

۲. بررسی جلوه‌های اجتماعی وقف در جامعه (ایجاد مدارس، دانشگاهها، بیمارستانها، مهمانسراها، مساجد...)

۳. بررسی گرایشهای مردمی، اجتماعی به سنت وقف در طول تاریخ ایران.

۴. نقش و تأثیر وقف در ایجاد سرمایه‌گذاریهی اقتصادی در جهت رشد و توسعه اقتصادی-اجتماعی کشور.

۵. بررسی تطبیقی چگونگی صرف درآمدهای وقف در کشور ما و دیگر کشورها.

۶. نقش وقف در تأمین امکانات و خدمات و رفاه اجتماعی طبقات محروم جامعه.

۷. بررسی سهم و جایگاه اوقاف در برنامه‌های توسعه اقتصادی اجتماعی کشور (تولید، اشتغال، تأمین اجتماعی).

۸. ضرورت شناخت نیازهای جدید جامعه و هدایت عواید وقف در

جهت رفع این نیازمندیها.

فصل هفتم: «وقف در ادب و هنر»

۱. مطالعه‌ای در باب وقف آثار هنری و ادبی در فرهنگ ایرانی (کتب خطی، آثار تجسمی، اسناد و...).

۲. تحقیق پیرامون هنرهای به کار گرفته شده در موقوفات (معماری، تذهیب و تشعیر، کاشی‌کاری، صفحه‌آرایی، خوشنویسی، صحافی، میناکاری، موزائیک، آینه‌کاری، معرّق، منبت و دیگر هنرهای تزئینی).

۳. بررسی زیباشناسی اماکن و اسناد مادی وقف (مانند بقاع و اماکن متبرکه، مدارس، فرشها باغستانها، کتب...).

۴. استفاده از هنر و ادبیات در ترویج و تبلیغ فرهنگ وقف.

۵. ترمیم و مرمت آثار، اسناد و اماکن موقوفه در کشور.

۶. سبک‌شناسی در وقفنامه‌ها.

۷. بررسی وقفنامه‌های مربوط به آثار هنری و ادبی نفیس.

۸. خاطرات، قصه‌ها و حکایت‌های وقف.

فصل هشتم: «وقف و ابعاد، تربیتی و روانی آن»

۱. انگیزه‌ها و علل روانی-تربیتی وقف در جامعه.

۲. نقش و تأثیر وقف در بهبود بهداشت روانی جامعه و ایجاد جامعه سالم.

۳. بررسی آثار و نتایج تربیتی و

اخلاقی وقف در اجتماع.

۴. تأثیر بُعد اخلاقی و تربیتی شخصیت افراد در وقف کردن اموال و دارایی آنان.

۵. جایگاه و نقش وقف در تألیف قلوب در جامعه اسلامی.

فصل نهم: «سندشناسی وقف»

۱. سندخوانی و سندنویسی در وقف.

۲. اصول و مبانی تنظیم وقف نامه‌ها.

۳. بهره‌گرفتن از آیات و روایات و عبارات متعارف در وقف نامه‌ها.

۴. بررسی سبک‌های نگارش اسناد و وقفنامه‌ها.

۵. اسناد مکتوب و غیر مکتوب وقف.

۶. اعتبار و نقش وقفنامه‌ها در مسائل تاریخی-اجتماعی.

۷. ماده‌شناسی اسناد (کاغذ، سنگ نبشته‌ها، مرکب و ابزار و...).

۸. آداب سندنویسی در دوران مختلف اسلامی.

۹. سیر تحول تاریخی و تکامل ادبی در نگارش وقفنامه‌ها.

۱۰. بررسی قدمت و وقفنامه‌ها (قدیمترین وقفنامه‌های موجود).

۱۱. بررسی قرآنهاى خطی موقوفه متعلق به قرون اولیه اسلامی (از نظر سبک کتابت، نوع خط و هنرهای به کار رفته در آن).

فصل دهم: «وقف و آستان قدس رضوی»

۱. بررسی سابقه تاریخی و سیر

تحول در نهاد آستان قدس رضوی تاکنون.

۲. بررسی موقوفات عمده آستان قدس رضوی در حال حاضر.

۳. وقف آثار نفیس هنری در آستان قدس رضوی.

۴. بررسی قرآنهای خطی کهن در موزه قرآن آستان قدس رضوی.

۵. نقش و تأثیر آستان قدس رضوی در توسعه اقتصادی-اجتماعی استان خراسان و شهر مشهد (شرکتهای تولیدی صنعتی ...).

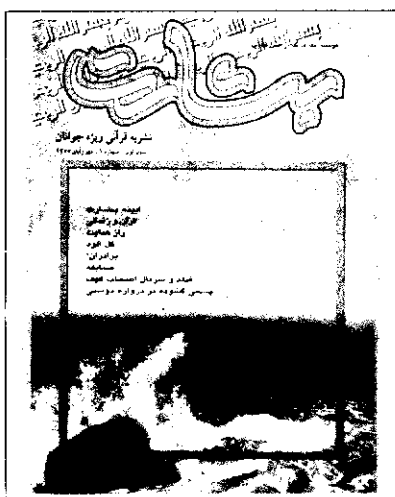
۶. نقش آستان قدس رضوی در بعد علمی-فرهنگی (ایجاد دانشگاه، مدارس، انتشارات ...).

۷. بررسی قدیمترین موقوفات در آستان قدس رضوی.

۸. نگاهی به چگونگی مصرف عواید و درآمدهای موقوفات در وقفنامه های مربوط به آستان قدس.

۹. نقش آستان قدس به عنوان یک مؤسسه بزرگ وقفی در احیای مراسم و شعایر مذهبی و معنوی.

انتشار نشریه بشارت

بشارت مؤسسه معارف اسلامی امام رضا(ع) تحقق یافت و نشریه «بشارت» منتشر شد. مجله ای که بر آن است تا سنت گرایی را با نوآوری آشتی دهد و تشنگان معرفت را بر ساحل حکمت نشانند. ذوق و ذهن را همپای هم به مائده الهی خواند و بر آستانه معرفت بپاکی و پیراستگی گام نهد.

«بشارت» در آغاز راه خوش درخشیده، اما هنوز همه تلالؤ خود را بر ننموده است. «بشارت» را گرایشی دو سویه است: از سویی کلام خدا و آخرین و تنهاترین متن مقدس دست نخورده، و از سوی دیگر مخاطبان ویژه آن، یعنی «نسل جوان»، قشری دیرباور، پرتردید، نوگرا، زیباپسند را مد نظر دارد! و «بشارت» باید همواره به تلفیق زیبا و مستحکم دیدگاههای خطاب و مخاطب بیندیشد. بر «بشارت» است که همیشه در تماس مستقیم با مخاطبانش باشد، نه چون دگر مجلات تصورات خوانندگان را تنها در دفتر مجله بسنجند. باید هیئت

تحریریه ای متشکل از جوانان در سرتاسر کشور فراهم آورند و در تماس مداوم با آنان باشند تا از زبان، فهم، ذوق و علایق جوانان کشور آگاهی واقعی فراچنگ آورند.

اکنون چنین به نظر می رسد که هماهنگی مطلوب بین آرایش و محتوای مجله نیست. آرایش مجله با نوجوانان تناسب دارد ولی محتوای آن تنها با سطح فکری جوانان هماهنگ است. این فاصله باید به گونه ای پر شود.

در پاره ای از مقالات صریح نویسی دیده می شود و باید پذیرفت که این شیوه نگارش دست کم- برای سنین مخاطب «بشارت» چندان موفق نیست و بهتر است مجله از آن فاصله بگیرد. این چند تذکر از باب علاقه به «بشارت» و توجه به اهمیت و ضرورت کار قرآنی در حوزه مخاطبان «بشارت» است.

نخستین شماره بشارت که با مدیریت و سردبیری محمد عبداللهیان منتشر شده است دارای چنین عناوینی است:

آینه بشارت، قرآن و زندگی، راز هدایت، گل آلود، برادران، مسابقه، فیلم و سریال، اصحاب کهف، چشمی گشوده بر دروازه دوستی، ایمان چیست، مؤمن کیست، یاد خدا، مباحله، و ...

مجله آینه پژوهش ورود بشارت را به خانواده صمیمی مطبوعات تبریک گفته و برای دست اندرکاران آن آرزوی توفیق دارد.

○